

REVISTA ORĂŞTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu să înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele să plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva“ în Orăştie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară 4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr. Atât banii de abonament cât și pentru insertiuni, sunt să se trimit la adresa: „Minerva“ institut tipografic în Orăştie (Szászváros).

Ne întrec Sașii!..

Arzeștoarea chestie a legii ce e așezată pe masa verde a dietei, de a maghiara toate numele comunelor, a hotărelor, a sigilelor și stampilelor, etc., ar fi trebuit să ridice o furtună de protestare ne mai văzută, din partea tuturor popoarelor nemaghiare din țeară.

Noi, între cei dintâi, am arătat ce mișelesc atac se îndreptea contra noastră prin nou plănuita lege, și că s-ar cădea să facă conducătorii nostri naționali tot ce le stă în putință, pentru a arăta lumii neliniștea, nemulțumirea, protestarea puternică, unanimă, a poporului nostru contra acestei legi.

Corespondentul nostru zarandean în numărul trecut, a mers până a declara, că e foarte nemulțumit și cu el alătura multă încă, de „conducerea națională“ care nici în fața lor astfel de atentate grele asupra noastră, nu dă semne de viață!

Am primit însă în același timp stire că »se lucrează«, se »pregătește« ca să se facă ceva, și ne-am liniștit nișel. Dar' eata trec săptămâni, și ne întrec alții, mai puțin „ultraști“ decât noi, și noi... tot nu facem nimic!

Concetărenii nostri Sași sunt oameni, cari au pus, de-un șir de ani acum, la picior pușca cea de răsboiu, și au portat pe calea de-a dobândi dar' prin bunăvoieală, prin înțelegere deaproape, către o cruce naționalității lor, și sed, prin trimișii lor, în dietă pe scaun alătura de guvernul unguresc, — dar' totuși în fața acestui plan de lege, au sărit ca mușcați de șerpe de pe scaunul de sedere, și au ridicat earashi deodată, și toți, arma dela picior, și au declarat luptă guvernului tovarăș până ieri!

Chiar și Sașii moderati (bărăni) prin organul lor din Sibiu au dat un tipet și alarmă, cei tineri (»verzii«) cu atât mai virtos!

Ei au pus la cale un șir întreg de intruniri poporale de alegători, începând cu una, mâne, în Sibiu, după care vor urma în toate cercurile unde ei aleg deputați.

„S. D. Tageblat“-ul din Sibiu, organul celor-ce cred că cu buna mai mult poti dobândi dela Unguri ca cu răul, scrie în fața mișcării lor de protestare, între altele:

„Ne-am reținut ani de zile, cu toate durerile care ne-au răsbit, ne-am obicituit cu răbdarea și purtarea lor; nu ni-se poate face reproșul, că începem cu usurătății o nouă luptă! Dar' e nevrednică națiunea, care nu jertfește totul pentru onoarea sa!“

Ear' „Kronstädter Zeitung“-ul dela Brașov, salutând pe betrâni că dau și ei alarm de luptă, și strigând: „Sibiuul năiente!“ — cere ca hotărările ce se vor lua în adunări

să fie confințite din partea tuturor (alegătorilor lor) ca să se stie, „că în Ungaria viețește un popor german, care nu voiește să jertfească trecutul seu glorios și viitorul seu, apucăturilor să vinăstice ale unui guvern fără minte!..“

Și, putem avea credință, că vor și da semnă despre aceasta, în intrunirile lor. Ear' noi?

Noi... vom aștepta până D-zeu să fie când, până lucrul se va învechi de se va părea că e „prea întârziat“... cum ne-am pomenit cu destule momente bune, că au trecut!

La tot casul e foarte rușinos, că noi, ce ne pretindem a forma un partid național „tare“, ce n'a putut fi nici „atins“ decum „zdrobit“ prin ordinațiunile ministeiale, ese la iveau că suntem, „trei milioare“, mai slabii ca cele 200.000 Sași, și greoi la mișcare de desperat!

Acum se vede bine „organizația“ noastră, care ar fi trebuit să preocupe pe conducătorii nostri politici, care ar trebui acum să fie atât de isteț înghebată,

cât la o singură lovitură din centru, să se miște până în cele mai îndepărtate unghiuri și să dea răsunet care să creeze și pe cei mai fără minte, din guvernul din Pesta!

Dar' nu cum acum aparem!
»Se va face«, »se va face...«
Dar' când și ce?

Un avis!

— De-ale „Reuniunii femeilor“ —

Așa căn cu bucurie, că apelul „Reuniunii femeilor române“ din comitatul nostru, a ofât răsunet, și deja multe harnice Româncuțe au grăbit a trimite pe adresa stimatei doamne președintă la Deva, lucruri de mână pe ales, frumoase.

Vom arăta, la timp, și cu numele pe vrednicele femei ce n'au întârziat a da ascultare unei invitații la un bun lucru.

In același timp d-na președintă, Elena Hossu-Longin, a îngrijit ca legăturile cu firma din Viena să fie pregătite.

Se avisează prin aceasta stimatele d-ne și surori țărane ce ar avea de gând să mai trimișă lucruri de mână, că d-na Hossu, președinta Reuniunii, pleacă deja în 10 Decembrie la Viena cu acelea pe care le are și cari s'or mai aduna.

Cele ce mai au de gând, să binevoească dar' a grăbi cu trimiterea, ca pe acea zi (10 Decembrie) lucrurile să fie în Deva (deci cel mai târziu în 8 Dec. să fie puse la postă), căci altfel vor sosi după plecare, și nu mai putea fi duse, (ci cel mult trimise ulterior pe postă, cu spese prea mari).

Pe lucru dar' cu hărnicie și grabă!

Stimatele trimiștoare însă, sunt rugate să nu pună prețuri prea mari, nu cumva chiar acum ca începători, să se facă marfă întrarea și desfacerea grea ori chiar peste putință, find acolo astfel de lucruri dela Croați, Bohemi, până și din China, foarte frumoase, dar' și foarte ieftine!

Si dânciucii tipau și fugau.

Când o dată, ce să vezi? Se pomeni vătu că ursului nu-i sunt toti boii acasă: nu mai sărea cu inimă, și abia îl tira după el, de unde înainte nu-l putea ține locului. Ce să facă? Se gândi să-l vînză până nu cade în ghiara boalei de tot, și dădu de veste prin toate sălașele dimprejur că îl vine.

De știut îl știa toată țigănește, că toți răvniseră la el.

Cum ajunse vestea la urechea vătăfului Hanciu, cum puse mărțoaga la cotigă și porn.

— Bună ziua, vatașe.
— Buna sa fie, vatașe...
— Ce-am auzit, vatașe, ca vinzi pe Ganciu?

— Il vînz.
— Ei da da ce, are vr'un cusur, cevașilea?
— Auliul n'are cusur, zău n'are; iaca mare

'mi-e zău... n'are nici picatura de cusur... sa tîl joc sa'l vezi... da n'am parale, ce sa fac...
Stai sa tîl aduc sa'l vezi cu ochii...

Si se duse Danciu unde avea ursu, și-l trase bine de gură cu lanțul, și dădu un ciocmag să-l îndărjească ca să aibă inimă la joc, și-l aduse.

Îi plăcă lui Hanciu și se învoia din parale.

Ce se gândi Danciu? Să facă un zapis ca nu cumva Hanciu să bage de seamă pe urmă că e ursul bolnav și să vie să ceară banii îndărăt.

„Kulturegylet“-ul la noi.

Am arătat într'un număr trecut că a cheltuit „Kulturegylet“-ul în anul trecut (81.000 fl.) spre scopuri de maghiarisare. Nu va fi fără interes să arătăm de astă-dată, cătă cade din această sumă pe comitatul nostru, al Hunedoarei, și cum e înrădăcinat acest pir veninos în tărīmul curat românesc al acestui comitat?

In darea de samă pe larg ce comitetul central din Cluj a făcut o asupra anului trecut, aflăm amănunte și despre aceasta:

Comitatul întreg formează laolaltă un „despărțemēnt“ al fabricii de maghiarisare din Cluj, cu centrul în Deva, și are președinte pe Kun Géza, ear' vice pe Réthi Lajos. Membri, toți slujbașii și înșinorății din Deva.

Din lucrarea acestui despărțemēnt ca mai însemnată e scosă la iveau strădania ce și-a dat de-a înființa filiale (subdespărțimēnte), apoi biblioteci poporale, din care se dau cărți de cetit gratis, și coruri sătești. A înființat în anume părți asile de vară pentru copii, și în adunările sale a luat hotăriri ocoșe privitoare la ajungerea „scopului“ final, al maghiarisării.

Sau dat ajutoare din Cluj pentru acest comitet, dela înființarea reuniunii până azi 14.879 fl., ear' în anul trecut singur, 1570 fl. cari s'au impărțit precum urmează:

Asilelor de copii din Deva, Petroșeni, și Orăştie, 650 fl. Convictului școală reale din Deva 150 fl. Preoților maghiari din Dobra, Hondol și Pestesul-inf. 220 fl. Învățătoarelor de lucru de mână dela școla de stat din Geoagiu, și dela școalele reformate din Rapolt și Hășdat 250 fl. și pentru 6 asile de vară 300 fl.

Despărțemēntul a avut însoșu intrate 2046 fl. 59 cr., din care a dat ajutoare 2008 fl. 60 cr.

Pe cuprinsul acestui comitat românesc, se află nu mai puțin ca 12 filiale: în Geoagiu-inf., Băița, Hațeg, Brad, Baia-de-Criș, Ilia, Săcărești, Petroșeni, Simeria, Puțu, Orăştie, și Deva. Ear' în Hunedoara, afară de acestea, se mai află o „secție orășenească“ de sine stătătoare!

Acum să stăm strîmb și să judecăm drept!

Unguri sunt în acest comitat, cu Jidovi cu tot, 5%, așa că cinci din o sută de locuitori și așa puțini căți sunt tot au contribuit pentru

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

AMURG

II

Iubirea 'n agonie
Se văietă plângând,
Mă 'mbie și mă roagă
Să-mi lăcrimează 'n gând:
„Mai dum'odată 'n cale-i
Privirea să-mi arunc:
Mi-e jale, cum de-o mamă
Stingher tânește-un prunc.

„Mi-e dor de zeea mândră
Pe-altarul cării mor —
Să'n glodul nesimțirii
Mi-e sete de isvor.“

Iubirea 'n agonie
Mi-o măngăi și-o alin;
I-adap cu lacrămi setea
Să'n cântece o mint.
Ear' în amurg pe drumuri
Rătăcitor apuc.
...Vai drumurile toate
Tot într'acolo duc...

Zapis țigănesc.

Mai văzuseră țiganii din sălaș urși frumoși — că doară ursari erau ori fuseseră mai toți — dar' urs ca Ganciu al vătafului Danciu, nu mai pomeniseră.

Se dusese vestea de el peste nouă sălașe, de cum era de mare și de fălos, de cum strălucia blana pe el și de cum juca de fără de cusur. Si căt era de mare și de greu, când călca pe căte un țearan de durere de oase, și-i zicea vătăsu pe țigănește: »hușor Ganciule!« apoi taman ca o pană era, nu era mai greu.

Seară, când avea vătăful chef, il juca.

Atunci se străngea țigănește toată și se făcea ocol împrejur pe lângă focuri, și se uitau toți la el și se minunau.

Când și venea uneori lui Ganciu căte un arțag de nu vrea să asculte ce și poruncă Danciu, și-l izbea căstă cu ciomag peste picioare, apoi urla o dată de răsună pădurea lângă care poposise sălașul, și dânciuciui ai mici numai și auzeai: »hiuliu!« și se risipeau, care pe unde apucau, de groază, ear' țigani și bărăni se prăpădeau de răs și le strigau din urmă:

»Fugă mă... Fuga mă ca va prinde mă... da fuga mă, ca te-a năncat!...«

— Acu să facem un zapisu, vatașe, și pa urma sa bem un haldamașu.

Hanciu se gândi și el că luase ursul cam estin și-i era să nu-și ia seama Danciu.

— Sa facem, vezi bine, cum sa nu facem, răspunse.

— Si plecară la primărie.

Găsiră acolo pe notar, un notar dela București, îmbrăcat nemțește.

— Sarutam mână, boiarule, ziseră țigani; am venit să ne facem un zapisu, boiarule, și om face cinstea pa urma...

Notarul se puse și scrise p'o hărtie mare.

— Pe urmă le-o ceti:

— Eu vătăful Danciu, în urma învoiei concepute cu vătăful Hanciu, i-am predat ursul meu, ear' dumnealui se angajează...*

După ce-l ceti tot, până la isprăvit, răsuflă o dată de repede ce-l cetise și întrebă:

— Ei, ce ziceți?

— Tiganii se scărpinau în cap și se uitau unul la altul.

— De, boiarule, ce sa zicem? Începù într'un sfîrșit Danciu; lunga e... frumoasa e... nu e priceputa, boiarule...

— Cum nu e pricepută, mă țigane, n'auzi?*

— Nu e, zău, boiarule; al dracului sa fiu dac'am priceput cevașilea... uite, lasa sa'ți

un scop „cultural”-național al lor peste 2000 fl. într-un an!

Ear' noi Români suntem de 19 ori mai mulți ca ei! Si avem și noi aici, în cuprinsul același comitat, vre-o 4 despărțiminte de-ale »Asociației«, un fel de Kulturegylet al nostru. Dar' noi, cei de 19 ori atâtă cătă Unguri, dat'am oare de 19 ori căt ei, deci vre-o 36.000 fl. pentru a noastră Asociație culturală-națională? Nici vorbă! Bine, dar' atunci dat'am toți laolaltă, mulți cătă suntem, cel puțin căt ei, deci de 19 ori mai puțin ca ei?

Luată numai dările de sămă despre lucrarea și venitele celor 4 despărțiminte ale »Asociației«, uitați-vă în ele, și veți vedea că... nici atâtă!

Dacă poti aduna la un despărțiment 200 fl. pe an, ești fălos! Unele nu pot nici atâtă și de aceea trebuie să doarmă de tot!.

Eată slabiciunea noastră și eată tăria lor!

Eată o parte bună la Unguri, care ne-ar putea slugi și nouă de oglingă, de pildă: mână bogată cu care ei jertfesc pentru scopuri naționale de-a lor! De aceea se și duc ei cu »dampf« înainte în toate privințele, ear' noi în aproape toate ale noastre, mișcăm ca trași de carul cu boii...

Să ne împăcăm odată și noi cu gândul jertfei pe altarul națiunii și al așezămintelor ei, și să jertfim, că de unde nu, ne întrece toată lumea, și noi tot Cenușotă ne trezim că suntem cu neamul nostru între celelalte neamuri!..

PACEA LUMII

Între Germania și China.

să pare că să tot îngroașă gluma. O telegramă dela 23 Nov. din Kiel, vestește:

Corăbiile de războiu «Deutschland» și «Geffion», pleacă în 10 Decembrie, sub comanda principelui Henrick, spre China!..

Englezii în Sudan.

La Londra a sosit următoarea telegramă din Zanzibar: Expediția pornită spre lăuntrul terii de cără majorul Macdonald, a fost atacată la Usoga de trupe de răsculați din Sudan și de o „waganda“ de 150 Mohamedani. După luptă de mai multe ore, răsculații abia au putut fi respinși, parte omorind parte prințend vre-o 100 dintre ei. Din parte

spui io, cum sa zici... Iți dau o pesia de cinci lei numai sa zici cum hoi zice io...

Cum să zic mă, cum să zic? Aide, spune,

Eaca, boiarule, zi hașa:

Vatafu Danciu

A vandut hursu Ganciu

Lu vatafu Hanciu...

L-a vazut

L-a placut

L-a cantat

L-a jucat

L-a plimbăt din par hin par

Fara de cusur macar..

Bani haa dat,

Hurs a luat.

Am scris, zise notarul când îspravi.

Acuma logofete, pune picatura lingă iscalitura sa nu se facă 'ncurcatura... Si iaca, boiarule, s'a îspravit... ce mai tura vura hătă tevatural... Dumitru Stănescu.

Iubitei.

Si când din visuri mă trezesc
Gândind la tine 'ntr'una,
Căci tu 'mi-ai fost și îmi vei fi
Iubită 'ntotdeauna,

Si când în ochii tăi privesc
Îmi pare tot un vis,
Si uit a lumii sbuciumări,
Trăesc în paradis!..

Cât bine cerul mie-mi vrea!
Când dintr'a lui mărire,
El peste mine varsă azi
Atâtă tericire!..

N. Macrea.

engleză au rămas morți pe câmpul de luptă un oficer și 16 soldați și 30 răniți.

Din Mombasa îndată au pornit trupe spre întărirea trupelor lui Macdonald.

Dela Deva.

Sinodul parochiei gr.-or. Deva.

Se va ținea Dumineca viitoare, la 16/28 Noemvrie. Obiectele puse la oreinea zilei sunt de o rară însemnatate, care tăie adânc într-un viitor de înflorire apropiată a acestei parochii.

Un bun început s'a făcut deja. Școala este și provizată în de-așa, încât însuși revisorul școlar Réthy laudă școala într'un script oficios.

Eată obiectele aceluia sinod: 1. Alegera învățătorului. 2. Noua arondare a parochiei I. și II. cu regularea venitelor preoștești. 3. Vo-lul colectiv al parochiei centrale Deva la alegera de protopresbiter. Urgențarea alegerii. 4. Budgetul parochiei pe anul 1897. 5. Propunerea secretarului și epitropului prim Aug. A. Nicoară. 6. Raportul comisiunii exmise din sinodul trecut pentru revisuirea rațiociniului din 1896. 7. Acte și propuneră înaintate la presidu-i cu cel puțin 24 de ore înainte la adresa sinodului.

Comitetul parochial, desbatând propunerea lui Nicoară (p. 5.) a primit-o cu mare susținere. Motivarea e următoarea:

August A. Nicoară se provoacă la colectele publice din mai multe parohii, inițiate în țeară și la frații nostri din România. Amințește, că parochia Deva nici în 3 decenii nu va fi în stare a-și sfîrși din venitele ei anuale popoasă biserică, rămasă de 30 de ani negată; nu-și va putea crea o școală populară cu 4 învățători, după cum cer interesele de viață ale parochiei.

Avem deci drept și datorință a întreprinde și noi o mare colectă publică, prin care să adunăm un capital de cel puțin 20.000 fl., cu care, pe lângă o bună administrație și economie, s'ar putea angaja totodată și un credit pe realitate, pentru că biserică să se gate și înzestreze.

Totodată s'ar afilia la școala noastră și o școală pentru creșterea poporului întru economia câmpului și de vii, întru creșterea mezișilor.

Prin aceste instituții biserica noastră ar deveni un centru mai intensiv pentru dezvoltarea poporului nostru; ear' fiica ei, școala, ar fi un far de lumină și bunăstare pentru întărirea poporului în direcțione materială și morală.

Această propunere a susținut-o Ioan Moțiu și George Nicoară, în urma căroră, în unanimitate s'a anunțat cu însușirea *conclusul*:

„Comitetul parochial, în numele bisericii gr.-or. din Deva, pornește o colectă generală în țeară și afară de țeară, în toate pările locuite de Români, spre a aduna un capital mai însemnat, ca să se gate biserica și să se întemeiază o școală bine înzestrată cu cel puțin 4 învățători, lângă cari învățători-măestri instruiați de ai nostri, să creeze o școală pentru învățarea economiei de câmp, a grădinăritului și a cătorva meserii rentabile și pentru lărirea industriei de casă: la poporul nostru.

„Incredințează spre scopul amintit pe d-na Lucrezia de Costa Nicoară, pe d-na Susana Ciat și pe d-na Leonida Ţerbanu. Fete din Deva, ca în sinul femeilor române să întreprindă o colectă generală în țeară și afară de țeară pe tot teritorul locuit de Români.

„Tot spre acest scop și cu aceeași îndrepătire, comitetul parochial însărcină pe prim epitropul seu, dl August A. Nicoară, ca să inițieze în decurs de mai mulți ani colectă amintită. Doamnele și domnul colectant au a face călătoriile și spesele de întreținere din banii proprii!..

Acest conclus să va împărtăși sinodului parochial mai apropiat, spre întărire și se va asternă Veneratului consistor și E. S. Metropolitului, spre a-i da încuviințarea, literile de recomandație și documentele de legitimare numitelor persoane.

Păsii de lipsă la înaltul minister de interne pentru concesiunea colectei în țeară să autorizează biroul a-i iniția îndată după întărirea acestui conclus prin sinodul parochial.

Incepultură școalei de grădinărit.

Temeul prim al școalei de grădinărit și viitor va fi pus în viață deja la primăvara anului viitor. Comitetul a destinațiat lângă școala o grădină prea acomodată spre acest scop, ear' dl August A. Nicoară și-a oferit grădinariul său gratuit, ca să învețe tinerimea școalei în altoitol de pomi, viață americană, legumărit scl., totodată se vor crește, tot gratuit deocamdată, 3—4 elevi de grădinari, ca profesioniști.

Cultura viilor, a pomelor, e aproape exclusiv în mâna poporului nostru. E chestie de viață. Vre-o 450 jugăre de vii cu pomet sunt însă expuse perierei totale. Filoxera e

oficios constată. În 5—6 ani viile vor fi nimicite în Deva și jur: *zeci de mii de brațe române rămân fără lucru și fără istor de venit.*

A pregăti de timipuri poporul, ca să scape de sigura sa nimicire materială și să-și cultive viață americană altă cu soiuri mai bune decât cele de azi; a-l face lucrător intelligent modern — însemnă să lucră la înflorirea materială și morală a parochiei centrale Deva, care devine un centru luminat și pentru jurul seu. A nu face aceasta sau a grădi de rău pe cei ce fac aceasta, ar fi un peccat care trebuie în public combătut.

Noua arondare a parochiei I. și II.

Comitetul regulează din nou parohiile, pe baza principiului de egalitate, din motive administrative, bisericești, financiare și alăturul dorit.

Regulează taxele și venitele preoștești, care vrăjă 40 de ani a rămas nerămată, aducând multe neajunsuri.

Prin stabilirea taxelor fixe, venitele preoștești probabili se vor întări, fără a îngreuna poporul prea mult. Unanimitatea comitetului e garantă în toate privințele.

Noul protopop va afla total regulat, bine alcătuit și un spor necunoscut până acum în parochia Deva.

Prin noua arondare și regulare a venitele preoștești s'a pus temeiul solid la o dotăriune și mai bună în viitor și s'a asternut calea de a întregi eventual și parochia II. cu un preot dintre cei mai calificați, care să fie demn în inima comitatului.

Eată totă tătea planuri frumoase, dorințe, pe care comitetul parochial din Deva, are gând să lupte ca trup să le facă.

In numărul viitor vom da istoria unui saptămână, frumos saptă, al renoirii școală de până aci, cu puține cheltuieli, prin ișteată umblare, cătăzii se bucură de îspravă toată suflarea dreaptă.

Fudulia proastă de-a „băsădui“ ungurește.

— Din „Glasul unui veteran“ —

Intr'un număr din septembrie trecută al „Gazetei Transilvaniei“ dl Axente Sever, tovarăș lui Iancu dela 1848, — pornind din o temere neîntemeiată, că adăcea o parte a fraților nostri Români ar fi umblând cu gândul să decreteze ceva activitate, să se apropie doară de Unguri, să-și îndrepte privirile și pașii spre Pesta, cum s'ar zice, scrie un articlu combătând lucru de care se teme (deși fără temei), și între altele are și următoarele frumoase și sănătoase sfaturi:

„Eu, și cu mine mulți bătrâni, credem, că această cale e greșită, și că atât compatrioșii Sași, Nemți și Șvabi, că și Români, care vor merge la Pesta, la Pesta se vor îneca!

„E peste puțină ca, fiind cineva ministru, secretar de stat, comite suprem, președinte de tribunal, sau chiar și numai un jude cernău, după cari posturi la mulți ambicioși și leneșii le lasă gura apă, să nu se maghiariseze în a doua ori a treia generație!

„Exemplele sunt odioase, dar' ceea-ce prin-decum cu mâna e mai sigur decât teoria.

„Să luăm a mână cartea Cavalerului Pușcariu, să vedem cum s'a făcut din Mailatu — Majláth; din Cornișu, adecă: pădure de corni — „Kornis“; cum s'au maghiarizat până în zilele noastre familiile Demetru Moga, Lazar G. Domșa în „Domzsa“, la Georgești lângă Cluj.

„Ce sunt Halereceii, Rauberii, Mauretii, etc. etc. de astăzi? și ca mână Zay va fi Zay, și Wolf: Farkas, dacă nu ei, de sigur copiii lor!

„Maghiarii sunt violenți și cuprinzători, nu putem trăi cu ei și între ei, dacă nu ne dăm după păr, aceasta e o experiență lungă și tristă. Cei ce cred, că vor putea resista, se înșeală, nu cunosc natura și aplecările specialelor popoare și anume ambițiunea Maghiarilor și slugănicia Sașilor etc. și a... celor mai mulți Români, care cred, că nu pot umbla pe picioarele lor!

„Despotismul și centralismul lui Bach, Schwarzenberg și Schmerling (sub Nemți, R.) a fost față de Maghiari mai mare și mai greu de suportat, de căt al guvernatorilor maghiari față de noi! Cu toate acestea nu am văzut, n-am auzit nici pe un Maghiar intrând în vre-o prăvălie sau cărcină, ce le fineau

Nemții, vorbind nemțește, și dacă erau nevoiți a alerga pe la funcționarii publici cum le ziceau ei în batjocură „Bezirkerei“, a ferit sfâr-

tul să scoată o vorbă nemțască, și dacă nu se putea înțelege cu funcționarii publici în ungurește, o da și lăua pe românește, în care limbă erau Maghiarii superiori Nemților, Boemilor, Polecilor și Evreilor botezați și nebotați din Bucovina și Galitia.

„Această purtare neîndupăcăta a Maghiarilor față de nemaghiari o consider eu ca o deosebită însușire a rasei lor, care noi Români, Nemți și Sași, nu o avem, ci cu cel mai amărăt cismar, comerciant sau cărcimări o dăm pe... „kérem allásan“, și măncând, bând și plătind cu bani buni, ne aservim (ne robim) fără a ne trece prin minte ceea-ce facem.

„Mai mult. Cunosc mulți Români, doctori, avocați, proprietari, care chiar afectează vorbind studio maghiarește ei între ei. Dară coconeale, nevestele și fiicele lor? Să te ferească Dumnezeu să nu le auzi, că 'ti-se strică pofta de mâncare și începi să-ți urăști viețea!

„Credeți că Maghiarii nu le stiu, nu le văd, nu le cunosc toate acestea? Si dacă da, nu trebuie să ne mirăm prea mult de aroganța și nerușinarea lor! În contra jugului care-l luăm și purtăm de bunăvoie, nu avem drept a ne plângem. Dacă guvernele maghiare au introdus rând pe rând limba maghiară în toate oficiile și afacerile lor, noi ne plângem, injurăm, protestăm, dar' în comercial liber, cel avem cu ei toate zilele, pentru ce nu ne folosim de dreptul nostru, de limba noastră, pentru ce și neștiind bine ungurește, ne silim să vorbim ungurește? Până și simpli săteni îți spun, că zău ei sunt dela „Szászváros“, dela „Beszterce“, „Szászszebes“ dela „Kolozsvár“ și „Feketehalom“. Si, ce între toată măsura și te pune în uimire, dacă se găsește vre-un radical care are curagiul și conștiința de demnitatea sa și cere o frigură, un pocăi de vin etc. în românește, e tratat de „ultraist“, de „fanfaron“, de „extra-vagant“.

„Nu e așa, că mergem bine și avem să ajung

Dacă s-ar chiar presupune (adecă poți și să nu presupui așa ceva! Red.) că Bismarck nu privește fără de nici o grije întărirea polonismului în imperiul vecin și aliat, totuși e eschis ca să-și iasă din rezerva sa fată de stările din Austria. Bismarck, ca și oare-care alt german, dorește din adâncul inimii, ca Nemții austriaci să scape fără alte năcazuri mai mari din lupta astă, dar' totuși nu aprobă demonstratiile ce se fac în Germania pentru traii din Austria. De altfel Bismarck s'a și exprimat nu demult, că politică clericală-polonă a lui Baden, nu se unește cu chemarea Germaniei... că Nemții nu pot sprinși pe Baden, nici pe Poloniile austriaci, dar' nici nu pot ataca un guvern austriac. Ei (din Germania) trebuie să stea pasivi (numai privitorii).

Dreyfus...

Eată numele unui Jidă care a ajuns în armata franceză până la rangul de căpitan, când, nainte cu vre-o 3 ani, descoperindu-se că ar fi vândut documente secrete, taine, de-a armatei în care slugea, dușmanei împărății germane, a fost degradat și trimis în închișoare pe viață pe un ostrov mic și părăsit în mijlocul mării vecine, pe așa numita »Insula dracilor«.

Când l-au osândit, l-au osândit pe temeiul unei scrisori ce vorbea despre hărțile secrete, scrisoare ce era bucațică ruptă scrisoarea lui Dreyfus.

Deja atunci Jidanii de pe la foi au început să tragă la îndoială că ar fi vinovat, că acea scrisoare ziceau, e numai o prefacțorie, că tribunalul militar e dus în rătăcire etc. Si Jidanul tăgăduia și el cu mare încăpăținare că fi vinovat, spunând că nu știe de nimic, că el e aci numai o jertfa a întemplierii ori a unor intrigi istește. Tribunalul însă, pe temeiul scrisorii, pusă fată în față cu scrisoarea lui și declarată de precepitori că e aceeași, — l-a osândit.

Acum după trei ani, timp în care Jidovimea pare a-și fi pus bine lucrurile la cale, a-și fi căștigat »documinte« și mărturii, — pricina este scormonită de nou cu toată puterea! Toate foile scriu că s'a dat de urme, car arată hotărît că Dreyfus e nevinovat; umplu gazetele cu vorbe, că ce-a zis majorul cutare, ce generalul cutare, ce ministrul cutare, și se întortocă și se învoală, de nu mai știi ce să crezi, dar' dovesi tot nu mai es la îvelal! Se poate însă, că, având atâtă nemostenie în toate țările pe la cele mai multe foi, atâtă volbură se ridică că guvernul francez să înceapă o revisuire a procesului, pentru a rămâne, sigur, tot acolo Jidanul unde e, pe »Insula dracilor«...

In legătură cu acestea nu va fi fără interes să descriem cetitorilor nostri unde și cum trăeste azi căpitanul Dreyfus, care a ajuns azi ear' pe gura lumii.

Spre țărurile franceze Guyana, fată în față cu insula Cayen, sunt trei insule (ostrovuri) mici, numite insula »Regelui«, insula »St. Iosif« și insula »Dracilor«, de tot aproape unele de altele. Si Cayen și aceste trei, sunt locurile de spaimă, unde duc de pe pămîntul țării pe cei mai primejdișoși facetori de rele, pe leproși și pe nebuni. Pe insula »dracilor« duceau pe leproși (pe cei cuprinși de »draci« din evanghelie, de unde și numele insulei.)

Când au judecat pe Dreyfus, au hotărît ca pe acest criminal care a vândut taine militare de-a țării sale unei țări cu care trăește în dușmănie de moarte, să nu-l ducă la un loc cu alți robi, nici macar cu cei ce și-au străpuns mamele ce i-au lăptă, ci să-l ducă pe insula leproșilor, a »dracilor«. Pe leproși i-au trecut pe Guyana și lângă riu Masoni li-au zidit spital. Casele de pe insula dracilor le-au dărîmat pe toate, și au făcut numai pentru Dreyfus și păzitorii sei niște căsulii pe virful din spatele Miază-zii a insulei, spre insula »Regelui«. Si insula are un țăr înalt și stâncos, că nu se poate nimeni apropiu să treacă pe ea, decât prin un singur punct, păzit. E apoi aproape de insula »Regelui«, căt de pe asta se poate vedea totdeauna ce se petrece pe aceea, chiar și mișcare de oameni. Ear' pe insula Regelui e un turn înalt de pază, de pe care păzitorii văd sub ochii lor tot. Mai sunt insulele încunguriate de mari nămoluri, prin care nu poți înainta, nici de ele corăbii nu se pot apropia, așa că fuga de pe ea e făcută peste putință, decât pe calea cea una, care o au în pază văzării.

Dar' afară de aceste pedeci naturale, guvernul francez a mai încunguriat căsulia lui

Dreyfus și a văzărilor cu un grătarie de fer, cu cue și tăiuri, peste care nu e în putere omenească să treacă cineva. Așa că Dreyfus e acolo într-un cotitură în toată formă. A cheltuit guvernul cu »arangiarea locuinței« vânzătorului patriei sale, 60.000 franci! Dar' e și asigurat că acolo au să-i putrezască oasele, să fie de pomenire, car' casa lui o fioroasă aducere amintă din neam în neam, despre faptă lui și de pedeapsa ce i-să croit.

Acum, păzindu-l, cheltuește țeară pe întreținerea vardei, pe scrisori, telegrame, etc. căte 50.000 franci pe an. (Când telegrafează ceva, un cuvânt singur costă 10 franci.)

La început il păzau trei soldați, apoi 6, acumă căte 9, toți suboficeri trecuți peste serviciul militar. Ear' în timpul din urmă și pe acești paznici îi schimbă des, ca să nu cumva să se împrietenescă cu păcătosul și să fie cumpărăți de el, că altfel e avut, are avere de sute de mii!

„Dragoste“ pentru Unguri

are să crească negreșit mult și în »aliata« Italie, mai ales în urma lor două întempleri.

Marchizul Pandolfi, senator și membru al conferenței de pace, voind să meargă la București, pe 23 Nov., la Orșova slujbașul ungar nu l'a lăsat să treacă în România, sub cuvânt că nu i-ar fi pasaportul în rândul său, și atâtă l'a săcanat, până a întrevenit consulatul italian de lăsat. Intors acasă, sugerare să-i laude pe Unguri pentru atâtă »liberitate« ce a văzut la ei!

Alta, și mai și, e pricina cu orașul Fiume, locuit mai numai de Italiani. Orașul își are neațărarea sa, și legi administrative și școala să pot aduce acolo numai cu învoiearea reprezentanței, încolo și le face el.

Ungurii încrucișă cum sunt, călăând peste dreptul orașului, au vrut să introducă și la ei vre-o 19 legi ungurești mai nouă, care pe Fiumani nu-i priveau. Reprezentanța s'a împotravit. Guvernul i-a pus sila înainte. Reprezentanța întreagă (afară de vre-o 7 mameleci) a lăpată slujba cu primarul în frunte!

Banii a dat atunci simplu poruncă, sără și mai tinea samă de lege și de dreptul orașului, că și peste Fiume întinde puterea legilor ungurești!

Acum acolo e o furberie grozavă ca în vreme de revoluție, și demonstrațile puternice contra Ungurilor să țin lanț și vor afla sigur răsunet și în lăuntrul Italiei!

De ce e bun spiritismul...

Spiriștii cred că prin mijlocirea unui mediu (o persoană anume), pe care îl adorm după o anumită regulă, astă taine pe care altfel nu le poti afla, numai D-zeu le știe. Adormitul vorbește cu suflete bune, curate, de-a celor răposați, de-a părintilor ori binevoitorilor, și prin ele astă secrete adesea uititoare, ca și cum ar lua cu mâna vîlul de pe tainele trecute ori viitoare ale omului.

In Paris un domn istește a făcut bune împrăvuri cu »spiritismul«. Si-a căștigat căteva fete, care să umble, sără și să bănuite, și să iee stiri despre viața trecută și cea de fată a căutării și căutării marchise bogate. Când știau cu de-amănuntul tot, domnul punea la cale o »producție spiritistică« la d-na căutăre, și aducea ca din întemplieri, fata instruită, și prin rostul ei, ca și cum de pe ceealaltă lume i-să șopti în clipa astă, spunea că tatăl ori fratele ori ruda căutăre a doamnei, pe când trăia locuia în Paris în strada căutăre, casa căutăre, a pătit căutăre și căutăre lucruri atunci și atunci, a murit să ori să, de rămâneau uimit ascultătoarele de acuratețea descupririi! Venia rîndul doamnei, și spunea ear' să. Si mediul se deștepta ca dintr-un somn greu (obosit de umblat prin ceealaltă lume) și toate cele de fată o priviau uimite și cu evlavie ca pe o ființă mai extra! Ear' ca mânăle venia dor doamnelor să știe nu numai trecul, ci și viitorul! Si mediul începea să le spună, la fiecare aparte, în secret. Că va păti astă și astă și va avea neplăcere colo și bine dincolo, dar' noroc mare va avea mai ales de-și va cumpăra cu banii acțiuni de-a lungi X, care are băi de diamant, că cu acelea în cățiva ani se face milionară!

In ziua următoare doamna își cumpăra numai decât acții de ale »băilor de diamant« dela domnul XI.. Si dl X. în scurtă vreme ajunse el milionar, ear' băile lui de diamant n'aduceau nici căt să tipărească hărțile de »acțiuni« ce le da cumpăratelor.

S'a dat de urma lucrului, dar' era târziu. Doamnele au început să-l amenințe pe stăpânul »băilor«, dar' el le spunea că de nătac, le pune prin toate foile să ridă lumea de el! Si doamnele se învoiau și cu asta, numai să-și capete banii napoi, dar' când să-l ieșă mai de scurt, mai ia-l de ai de unde, că el își căutase o patrie mai »de diamant« ca cea cu »acționarele« sale!..

NOUTĂȚI

Milă ungurească! Azi, Vineri, la amiază au fost aduse din trei sate vecine Orăștiei, din Uruiu, Rapoltul-mare și Rapoltul-mic, o cireadă întreagă de vite: boi, vaci, cai, porci și oi, luate dela nenorociții terani români (satele sunt curat românești) ca se fie bătute la dobă pentru dare! Când au sosit cu ele, măname grămadă, au umplut piața orașului! Le-au dus în târgul de vite, unde, pe când încheiem foaia, licitează la ele, vînzând cu orice preț, numai să scoată darea, ca să aibă de unde cheltui guvernul pentru interesele »statului«, între care zeci de milioane îi cere »interesul« maghiarilor!

Când știi ce nemiluit a fost anul de față pentru bietul popor econom, trebuie să ai înimă de hienă ca să-i iezi acum în capul iernii toate vituțele din ocol și să i-le bați la dobă pentru dare!

Soldații nostri în Creta. Se știe că încă nainte de isbuinirea răsboiului greco-turcesc, două batailleane din regimentul 87 de infanterie, au fost trimise pe insula Creta pentru a face, alătura cu trupele celorlalte puteri, »ordine«. Se credea că încă în toamna astă se vor reîntoarce în garnisoana lor, la Triest. Dar' nu. Abia doar' la primăvară. Li-s'a trimis eară provisioane pe mai multe luni. Si plăcut nu le e. Nu le părează aerul, clima. Se bolnăvesc mereu feciorii. In luna trecută, s-au bolnavit 111 soldați.

Înviniuri fără temeu. In numărul trecut, în corespondența celor 21 din Dobra, să fac reproșuri între alții și domnilor I. Petrovici și I. Comloșii, că au dat cuartier și beatură alegatorilor la alegerea de deputat. Numiții domni, comercianți amendoi, ne scriu că vina ridicată asupra lor e facută numai din rătăcire, căci deniișii având și local de crășmărit, birt, au fost sălii să dea loc oamenilor, că altfel le lăsa licențile.

Laude proaste. Firește nu poate fi vorbă decât de laude — ungurești. Căt s-au lăudat oamenii ăstaia cu visita Împăratului Germaniei la Pesta, nu s'a mai lăudat Tigan cu cinstea dela nașul seu. Că atâtă i-a plăcut la Pesta, de nu-i modul! Între altele spuneau, că Împăratul între aducere aminte de »sublimele zile« petrecute între Unguri, s'a pus să facă el însuși o piesă musicală (o »zicală«) alcătuință din »motive ungurești«. Si o spuneau serios toate foile ungurești, una ca una, dându-și ochii pe dos de încântare, fericite! Un librător musical din Pesta a scris Împăratului german, să-i dea voie să-i tipărească el piesa. Si, avându-i aşa dragi pe Unguri, că să-i cante în muzică de sine alcătuință, firește că o să facă vocea zelosului Maghiar și o se-i împlinească cererea. In zilele astea însă i-a venit librătorul răspuns dela cancelaria de curte din Berlin, prin care, din porunca Împăratului, i-se face cunoscut că vesteau foilo (ungurești, că numai ele au trimbitat-o) e curată scorțitoră luată din vînt, căci Împăratul nu lucrează la nici o piesă musicală, nici ungurească nici de altfel!..

Vînturi uriașe. Din Melbourne se telegrafiază că la 22 Nov. s'a năpustit asupra tinutului »coloniei Victoria« un vînt uriaș (cyclon), care a nimicit ca și cum le-ar fi măturat de pe față pămîntului, mai multe comune și orașe chiar. Era ceva îngrozitor se vezî turnuri mari și puternice de biserici, dându-și vîntului turbat coperele, care să duceau rotindu-se ca niște pălării luate din capul oamenilor, apoi prăbușindu-se și ele în ruine și lăsând să se ridice nori uriași de praf de pe locul căderii lor.

Moarte. Nicolau Fugăță, notar cercual, membru al comitetului și sinodului protopresbiteral gr.-or. din Zarand, membru ordinari al »Asociației transilvane«, după un morb greu, provoçat cu sfintele taine, a reșosat în 21 Noemvrie n. în același an al vieții și 15-lea al fericitei căsătorii, în Luncoiu de Jos. Fie-i țărâna usoară!

— Di Nicolae Miclea, teolog din Sibot a reșosat în 23 Nov. st. n. în etate de 22 ani. Odihnește în pace!

Teară de aur penfru femei.. Cea mai nouă țeară a aurului, Clondike, este și pentru femei »țeară de aur!.. De toate se afă în Clondike, numai... femei nu! Un săpător de aur întrors de acolo, povestește următoarele:

— O fată frumusă își poate alege în Clondike din mii de oameni, pe care ar vrea ea de bărbat, și s-ar mărita după cel mai bogat dintre ei! Căci acolo abia pe 4000 de bărbăți se vine o femeie. Cu femeile se poartă acolo ca cu reginele! Dacă în Dawson-City trece o femeie pe stradă, toată lumea își întoarce capul după ea, până o perde din vedere... Unsprezece mii de săpători vreau să se însoare și abia două fete se află în tunul! O femeie ce știe și ferbe, poate câștiga pe săptămâna către 150 de dolari. Pentru călătoria de primăvară se caută 150 de femei tinere. Așadar, care doriti viața în »țeară de aur« — poftiți și spuneți numai!

Bucuria... „zupașilor!« Ministrul de răsboiu își-a pus de gând să facă armata căt mai atrăgătoare. După îmbunătățirea plății ofițerilor, ce se va face doar' dela Anul-Nou încolo, acum vrea să măreasce și plățile subofițerilor, nu a celor ce-și servesc anul îndatorăți, ci a celor rămași pe premiu (a »zupașilor«). Cei ce es din armată numai după un serviciu de 6, 9 ori 12 ani, capătă o remunerare potrivită, și și în serviciul lor vrea să le facă usurări. Alte amănunte nu's încă date!

„Folos!.. Un colonel bătrân din Paris avea soție cam tinere, și un bun prieten, un neguțător, ear' cam tiner. Neguțătorul venia des pe la casa colonelului și-l tinea de povestii și mai glumea cu doamna, că le era mai mare dragul de acest bun prieten. Colonelul îl îndrăgise de tot. Intr'o zi îi zice: Uite, am 70.000 franci, ia-i te rog și mi-i depune undevoi, ori, băiat cuminte cum ești, fă ce vrei cu ei, numai să-mi aducă ceva folos. Neguțătorul i-a așezat banii așa de bine, că i-a luat și nevasta și au fugit amendoi. Cel puțin atâtă folos tot a avut colonelul după »banii depuși!..

AMICITIE — DISTRACTIE

Muchi.. Bine, bine! Nu vrei să mai vă la mine? Te-ai facut »rosă de Alpi« și te ții mândră fată de viorele văilor... Ba mai curând cred că ai răcor de frig! Dar' vezi, floare de munte, n-ar trebui să eai, ci să te mai pogori și pe la noi cei din văi...

Tai, tai...

Tie...! — Stau și privesc cum luna plină să ridică încet, dând singurătății un farmec divin. Această tăcere îmi amintește unele frunzi de cugetători, și... ochii iubitele mele dela II-a instanță, în care să lămuște în mod vag o linistă senină sub care se ascund adâncimi de suflet necunoscute...

Depecerna..

S... o...! Am pricoput cele »4 șire«, însă nici de cum și cele 95 de a doua zi... Voiești »răsboiu« ori ai devenit din nou »diplomatică«? Știu, că și pe cale »diplomatică« și prin »răsboiu«, d-ța ve-i fi... invigătoarea. Nu mai sta la îndoială! Primește »flamura albă«, care îi-să ofere și dă »rănitului«, »medicină« tămaduitoare...

Rand.

FEL DE FEL

Notită Literară.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor din Direcțiunea societăților pe acțiuni, este titlul unui op pe care îl pune sub tipar dl Constantin Popp, funcționar la »Albina« din Sibiu, tradus după A. Kormos, pentru trebuințele tuturor bărbaților și funcționarilor de bancă și de alte institute pe acțiuni.

„Crămpete“ e titlul unui nou volum de 168 pagine, ce-l scoate de sub tipar dl Dumitru Stănescu, harnicul director al „Bibliotecii pentru toți“ și al „Foiș pentru toți“. E un număr frumusel de bucăți mici și usoare, însemnate însă toate prin duhul moralisator de care sunt străbătute ca și Biblioteca și Foia conduse de dl Stănescu. Le recomandăm cu căldură. A se cere la librăriile române din Sibiu ori Brașov.

„Biblioteca teatrală“, cu a cărei edare s-a însărcinat comitetul «Fondului de teatru național român», va începe acușă să apară! Numărul 1 este deja gata și dat la tipar în Brașov. Așteptăm cu bucurie apariția lui.

„Dela Sat“ este titlul volumului 6 din „Biblioteca noastră“ ce apare la Caransebeș sub direcția dlui Enea Hodos. E o piesă poporala scrisă în dialect bănățesc și jucată cu placere prin multe comune din Bănat.

Dela

„Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei“.

(Urmare din nr. 43 și fine.)

§. 15. Comitetul reuniunii stă din 12 membri ordinari, 6 suplenți, 6 bărbați de încredere și funcționari.

Bărbații de încredere, secretarii, archivarul și bibliotecarul au numai vot consultativ (stătutor).

Comitetul se alege pe un period de 3 ani.

Reședința comitetului este Deva și aci se țin ședințele lui.

§. 16. De membru al comitetului poate fi aleasă fiecare femeie, care e membru fundator ori ordinar.

De bărbat de încredere, secretar, archivar și bibliotecar poate fi ales fiecare membru ajutător ori onorar al reuniunii.

§. 17. Comitetul ține tot la 3 luni câte o ședință ordinară. În cas de lipsă se pot ține și ședințe extraordinare. Comitetul se conchiamă la ședințe prin presidență cu invitații adresate la persoană.

§. 18. Comitetul ia hotărîri valide (cari au putere) prin majoritate de voturi; trebuie însă, ca la ședințe să fie de față cel puțin 6 membri cu vot hotărîtor afară de președintă.

§. 19. Despre decurgerea ședințelor se poartă protocol, care se autentică în ședință cea mai de aproape a comitetului.

Membrii suplenți au numai atunci vot hotărîtor, dacă lipsește vre-un membru ordinar dela ședință.

§. 20. Lucrările comitetului sunt: 1. a alcătuī și subșterne adunării generale planuri privitor la punerea în lucrare a scopului reuniunii; 2. a întocmi planul de budget (cheltuieli) și a-l asternă adunării generale; 3. a cerceta societatile cassierei, a le însoții cu observările sale și a le subșterne adunării generale; 4. a duce în deplinire hotărîrile adunării generale; 5. a îngrijī de îmobilarea averii reuniunii prin arangierea de petreceri, concerte, prelegeri, expoziții și a; 6. a administra averea reuniunii; 7. a primi membri și 8. a conchima adunăriile generale și a statori ziuă ținerii lor. Convocarea li-se trimite membrilor în scris, adresată la persoană, subscrise de presidență și secretar.

§. 21. Limba oficioasă a reuniunii în toate treburile ei, este cea română.

În adunările generale ale reuniunii le este iertat însă membrilor, cari nu cunosc limba română, a se folosi și de limba lor maternă.

§. 22. Funcționarii reuniunii sunt: 1. președinta; 2. vice-președinta; 3. casieră; 4. controlora; 5. secretară; 6. bibliotecarul și 7. archivarul.

Toți funcționarii se aleg pe 3 ani, se pot realege, și poartă oficiul de camdată gratuit.

§. 23. Președinta conduce adunările generale și ședințele comitetului; supraveghează îndeplinirea hotărîrilor luate de adunarea generală și comitet; reprezentează reuniunea în afară; cerețea din când în când cassa reuniunii și dă îndrumări în toate casurile, ce nu sunt ținute anume pentru adunarea generală ori comitet.

§. 24. Vice-presidenta substitue președinta în cas de împedecare a acesteia.

§. 25. Cassiera poartă socotile reuniunii sub răspunderea sa, le subșterne comitetului și îngrijește de strîngerea punctuoasă a taxelor (platilor).

§. 26. Controlora are de a subscrive și ea toate hărțile de socoteli ale casierii și controlează administrarea averii reuniunii.

§. 27. Secretarii redactează protocoalele adunărilor generale și ale ședințelor comitetului, compun rapoartele către adunările generale, întrețin corespondența reuniunii.

§. 28. Archivarul are de grije de actele reuniunii și poartă conspecte în toată regula despre ele.

Bibliotecarul îngrijește de biblioteca reuniunii.

§. 29. Funcționarii sunt răspunzători comitetului, ear' comitetul adunării generale.

§. 30. Reuniunea va avea un sigil pe el cu semnul o terancă română, și cu inscripționea: «Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei».

§. 31. Toate actele reuniunii le subșterne președinta, împreună cu unul dintre secretari, și se provede cu sigilul reuniunii.

§. 32. În adunările reuniunii sunt oprite ori-ce desbateri privitoare la obiecte religioase și politice, referitoare atât la trecut cât și la timpul de față.

§. 33. Dispoziții generale. Desființarea reuniunii se poate hotărî numai într-o adunare generală, convocată spre acest scop, și numai cu învoirea a $\frac{3}{4}$ ale membrilor de față.

Afara de acest cas reuniunea se va privi ca desființată, când membrii ei fundatori și ordinari vor scădea la număr sub 20.

La cas, când reuniunea ar trece peste cercul seu de competență (cheamă), cu privire la scopul ei și modul de purcedere, stabilit în statutele de față, ori le-ar nescoti pe aceste, se supune necondiționat, ca, întrucât s'ar primejdui statul sau interesul membrilor reuniunii, să i-se inceteze fără amînare încrarea mai departe, prin guvernul reg. ung. și, după încetare, conform rezultatului cercetării ce să introducă, să o desființeze de tot ori să o îndrumezze, sub urmare de desființare, la cea mai aspirăție a statutelor.

§. 34. Desființându-se reuniunea, avearea ei va trece la fondul «Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român», care va avea o întrebunțință pentru ajutorarea scoalelor românești din comitatul Hunedoarei, cu deosebită privire la școalele de fetițe.

§. 35. Hotărîrile adunării generale, cari ar ținti la schimbarea statutelor ori la desființarea reuniunii, vor trebui, înainte de a fi executate, a se așterne spre încuviințare Înalțului Minister reg. ung. de interne.

Hotărîrile reuniunii, ce ar privi sprijinirea învățământului public, sunt a se comunica totdeauna, înainte de a se executa, cu inspectorul de școală reg. ung. din comitatul Hunedoarei.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barițiu.

Sz. 1119—1897. (279) 1—1

Arveresi hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a hátszegi kir. járásbiróság 1897. évi 10058 számú végzése következtében Dr. Suciu Gábor ügyvéd által képviselt Bartha Sándor és Múnich Ferencz javára Nalácz Ákos ellen 100 frt 4 kr. s jár. erejéig fogánatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 400 forintra becsült lovaból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. jibirósnak 10218 1897 számú végzése foly-

tán 100 frt 4 kr. tőkekötetés, ennek 1897. évi majus. hó 30. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 33 frt 20 krban birólag már megállapított költségek erejéig Naláczon végrehajtást szenvető lakásán leendő eszközösére 1897 évi decembert hó 9. napján délelőtti 10 órája határidől kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron által is elfognak adatni.

Hátszegen, 1897. évi nov. hó 19. nap.

Gyertyánffy József,
bir. jibirósi végrehajtó.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍ, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂSTIE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depunerí: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000.

(196) 25—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depunerí, dela particulari cu 5 și cu $5\frac{1}{2}$, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;

- 4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
- 5) arrendează și exarrendează realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijloacele operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

La institut se mai află 500 acții proprii, puse în vinde conform Prospectului staverit de Direcționea institutului sub Nr. 68/1897.

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în bioul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, în Iunie 1897.

Direcționea.

Baie de aburi, basen și vane, în Orăștie

= Strada Ferăriei 8. =

Proprietatea d-lui S. Birthler.

Încălzire centrală! Cea mai mare eleganță și comoditate!
Cea mai mare curătenie! Arangament pentru toate trebuințele!

Preturi ieftine!

În baie se întrebunțează numai apă de riu strecurată!

Toate conductele (aparatele), pentru a fi asigurate contra ruginei, sunt făcute din aramă roșie! Fiecare vane e provizată și cu un douche!

PREȚURILE BĂILOR:

Abonament pentru 12 băi de abur . 5 fl. || 0 baie singuratică de abur . . 50 cr.
Abonament pentru 12 băi de vană . 4 fl. || 0 baie singuratică de vană . . 40 cr.

În fiecare Dumineacă baie comună de basen, à 25 cr. de persoană.

Ordinea de scăldat, în baia de aburi:

LUNI:	Domni.	VINERI:	Dame.
MARTI:	Dame.	SÂMBĂTĂ:	Domni.
MERCURI:	Domni.	DUMINECĂ a. m.:	Domni.
JOI:	Dame.	DUMINECA d. a.:	baie comună.

Baia de vane stă la dispoziție atât pentru domni cât și pentru dame, în toate zilele.

Bilete și cărți de abonament se pot căpta în insuși localul băii (Strada Ferăriei 8.), apoi în tipografia fraților Schuller, în prăvălia domnului F. F. Widmann și în cofetăria dlui J. Eisenburger.

Onoratul public este respectuos rugat prin aceasta, a onora baia mea prin întrebunțare numeroasă.

Cu toată stima:

S. BIRTHLER.